

OM
DÅP

Kirkens syv sakramenter

1. Den nye lovs sakramenter er innstiftet av Kristus. De er syv i tallet, det vil si dåpen, fermingen, eukaristien, boten, sykesalvingen, ordinasjonen og ekteskapet. De syv sakramenter berører alle viktige stadier og øyeblikk i det kristne liv: de gir det kristne trosliv fødsel og vekst, helbredelse og sendelse. Slik sett, finnes det en likhet mellom etappene i det naturlige og i det åndelige liv.

2. I samsvar med denne likheten skal vi først ta for oss de tre sakramenter som innvier i kristenlivet, deretter de sakramenter som helbreder, og til siste de sakramenter som står til tjeneste for de troendes fellesskap og sendelse. Denne rekkefølgen er selvsagt ikke den eneste mulige, men den gjør oss i stand til å se at sakramentene utgjør et organisk hele hvor hvert enkelt sakrament har sin livsviktige plass. Innenfor denne organiske helheten inntar eukaristien en helt enestående plass som "sakramentenes sakrament": "Alle de andre sakramentene er rettet inn mot dette, som mot sitt mål".

Sakramentene som innvier i det kristne liv

3. Hele kristenlivets grunnvoll legges av de sakramenter som fører inn i det, dåpen, fermingen og eukaristien. "Deltagelsen i den guddommelige natur som gis menneskene ved Kristi nåde, innebærer en viss analogi med det naturlige livs tilblivelse, vekst og næring. For de troende som fødes til nytt liv ved dåpen, styrkes nemlig ved fermingens sakrament og mottar i eukaristien det evige livs brød. Ved de sakramenter som fører inn i det kristne liv, får de på denne måten stadig større del i det guddommmelige livs rikdommer og går fremover på veien mot fullkommen kjærlighet".

Dåpens sakrament

4. Den hellige dåp er grunnvollen i hele det kristne liv; den er porten inn til livet i Ånden (*vitæ spiritualis ianua*), og døren inn til de andre sakramentene. Ved dåpen blir vi satt fri fra syndens makt og gjenfødt som Guds barn, vi blir lemmer på Kristi legeme og innlemmet i Kirken og får del i dens sendelse: "Dåpen er gjenfødelsens sakrament ved vannet og i Ordet".

I. Hva kalles dette sakrament?

5. Vi kaller det *dåp* etter den sentrale rite den utføres ved: å døpe (på gresk *baptizein*) betyr "å dyppe", "å dykke"; "neddykkingen" i vann symboliserer at katekumenen begraves i Kristi død og gjenoppstår sammen med ham som en "ny skapning" (2 Kor 5, 17; Gal 6, 15).

6. Dette sakramentet kalles også "*gjenfødelsens bad, badet til fornyelse* i Ånden" (Tit 3, 5), for det betegner og virkeliggjør den fødsel av vann og Ånd, uten hvilken "ingen kan komme inn i Guds rike" (Joh 3, 5).

7. "Dette badet kalles *opplysning* fordi de som tar imot denne undervisning i troen får sinnet opplyst...". Den døpte, etter i dåpen å ha mottatt Ordet, "det sanne lys som opplyser alle mennesker" (Joh 1, 9), blir "lysets barn" (1 Tess 5, 5), "etter å ha blitt opplyst" (Heb 10, 32), ja, han blir
selv "lys" (Ef 5, 8):

Dåpen er den vakreste og vidunderligste av Guds gaver... Vi kaller den gave, nåde, salving, opplysning, uforgjengelighets drakt, gjenfødelsens bad, segl og alt hva der har høyest pris. "Gave" kalles den fordi den blir gitt dem som intet har å gi igjen; "nåde" fordi den også gis til skyldige; "dåp" fordi synden blir gravlagt i vann; "salving" fordi den er hellig og kongelig (slik de er som er blitt salvet); "opplysning" fordi den er et strålende lys; "drakt" fordi den skjuler vår skam; "bad" fordi den vasker ren; "segl" fordi den bevarer oss og besegler i oss Guds herrevelde.

II. Dåpen i Guds frelsesplan (oikonomia)

Forvarsler om dåpen i Den Gamle Pakt

8. I påskenattsliturgien, under *velsignelsen av døpevannet*, minnes Kirken høytidelig de undergjerninger i frelseshistorien som bar bud om dåpens mysterium:

Allmektige, evige Gud, gjennom din usynlige makt virker du store gjerninger i dine sakramenter. På mangfoldig vis lot du gjennom frelsens historie vannet du skapte, innvarsle dåpens nåde".

9. Siden skapelsens morgen har vannet, Guds ydmyke og samtidig så herlige skapning, vært kilde til liv og fruktbarhet. Den Hellige Skrift fremstiller det slik at Guds Ånd "ruget" over vannet:

Da verden ble til, svevet din Ånd over vannene, og allerede da var det din vilje at vannet skulle tjene til vår helliggjørelse.

10. Kirken ser i Noas ark et forvarsel om frelsen i dåpen, for ved arken "ble et lite antall, åtte i alt, frelst ved vannet" (1 Pet 3, 20):

I syndfloden gav du oss et tegn på vår gjenfødelse, og lot synden gå under og det gode gjenoppstå ved det samme element.

11. På samme måte som kildevann symboliserer liv, slik er sjøvann et symbol på død. Derfor kan sjøvann innvarsle korsets mysterium. På denne måten betyr dåpen samfunn med Kristi død.

12. Det er fremfor alt overfarten over Rødehavet, altså Israels frigjøring fra slaveriet i Egypt, som varsler om den frigjøring dåpen virker:

Du lot Abrahams barn gå tørrskodd gjennom Rødehavet for at de, løst fra Faraos åk, skulle være et bilde på de døptes folk.

13. Til sist finner vi et forvarsel om dåpen i overfarten over Jordan, for ved den får Guds folk det lovede land i eie, det land som var lovet Abrahams ætt, et bilde på det evige liv. Løftet om denne salige arvelodd er det som fullbyrdes i Den Nye Pakt.

Kristi dåp

14. Alle forvarsler i Den Gamle Pakt fullbyrdes i Kristus Jesus. Han begynner sitt offentlige virke etter å ha latt seg døpe av Johannes Døperen i Jordan, og etter sin oppstandelse gir han apostlene dette oppdrag: "Dra ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å overholde alt det jeg har befalt dere" (Matt 28, 19-20).

15. Vår Herre underkastet seg frivillig Johannes' dåp som var ment for syndere, "for å oppfylle all rettferdighet" (Matt 3, 15). Jesu handling viser hen til hans "fornedrelse" (Fil 2,7). Ånden som svevet over vannene ved den første skapelse, stiger nå ned over Kristus som innledning til nyskapelsen, og Faderen åpenbarer Jesus som "min Sønn som jeg har kjær" (Matt 3, 16-17).

16. I sin påske åpnet Kristus dåpens kilder for alle mennesker. Han omtalte nemlig den lidelse han skulle lide i Jerusalem som en "dåp" han skulle døpes med (Mark 10, 38). Blodet og vannet som rant ut av den korsfestede Jesu gjennomstungne side, er tegn på dåpen og eukaristien, det nye livs sakramenter, og fra da av er det mulig "å bli født av vann og Ånd" og dermed komme inn i Guds rike.

Se etter hvor du er døpt, og hvor dåpen kommer fra: fra Kristi kors, i Kristi død. Der er mysteriet: Han led for deg. Det er i ham du er løskjøpt, det er i Ham du er frelst.

Dåpen i Kirken

17. Alt fra pinsedag av har Kirken feiret og meddelt den hellige dåp. Peter erklærer overfor mengden, truffet i hjertet av hans forkynnelse: "Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere får tilgivelse for syndene, og dere skal få Den Hellige Ånds gave" (Apg 2, 38). Apostlene og deres medarbeidere tilbyr dåpen til enhver som tror på Jesus: jøder, gudfryktige og hedninger. Dåpen står alltid i forbindelse med troen: "Tro på Herren Jesus, så skal du og dine bli frelst", sier Peter til fangevokteren i Filippi. Deretter fortelles det: "og fangevokteren ble straks døpt med alle sine" (Apg 16, 31-33).

18. Ifølge den hellige apostel Paulus får den troende i dåpen samfunn med Kristi død, blir gravlagt og oppstår med Ham:

Alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død. Vi ble altså begravet med ham da vi ble døpt med denne dåp til døden, for at vi skal leve det nye livet, likesom Kristus ble reist opp fra de døde ved Faderens veldige kraft (Rom 6, 3-4).

De døpte har "kledd seg i Kristus" (Gal 3, 27). Ved Den Hellige Ånd er dåpen et bad som renser, helliggjør og rettferdiggjør.

19. Dåpen er altså et bad i vann hvor Guds Ords "uforgjengelige sæd" virker til liv. St. Augustin sier om dåpen: "Ordet kommer til (det materielle) elementet og sakramentet oppstår".

Hvordan feires dåpens sakrament?

Innvielse til kristent liv

20. Det å bli kristen skjer siden apostlenes dager ved en gradvis utvikling og en innvielse i etapper. Veien kan tilbakelegges raskt eller langsomt. Den bør imidlertid alltid innebære noen vesentlige elementer: forkynnelse av Ordet, tro på Evangeliet som fører til omvendelse, bekjennelse av troen, dåp, utgydelse av Den Hellige Ånd, adgang til det eukaristiske fellesskap.

21. Innvielsen har foregått ytterst forskjellig i århundrenes løp, alt etter de rådende forhold. I Kirkens første århundrer var innvielsestiden svært velutviklet, med et langt katekumentat og en serie med forberedende riter som liturgisk markerte de forskjellige etapper i forberedelsen av katekumenene for til sist å nå frem til den sakramentale feiring av innvielsen i det kristne liv.

22. Der hvor barnedåp er blitt langt den vanligste form for feiring av dette sakramentet, er den blitt en eneste liturgisk handling som i svært forkortet form har tatt opp i seg de etapper som går forut for dåpen. Det ligger i sakens natur at barnedåp krever et katekumenat etter dåpen. Det dreier seg her ikke bare om behov for opplæring etter dåpen, men om at dåpens nåde nødvendigvis må utfolde seg etterhvert som personen vokser til. Dette skjer i katekismeundervisningen.

23. Det annet Vatikankonsil har, for den latinske Kirkes vedkommende, gjeninnført "et katekumenat for voksne, med forskjellige trinn". Ritualet finnes i Ordo initiationis christianæ adultorum (1972). Dessuten tillot konsilet at man, "i tillegg til den kristne tradisjons egne (innvielsesriter)", i misjonsland kan "benytte seg av slike innvielsesriter som sees å være i bruk hos hos de enkelte folkeslag, i den monn de lar seg tilpasse kristen skikk".

24. I dag begynner altså, i samtlige latinske og orientalske riter, innvielsen i kristendommen av alle voksne ved inntreden i katekumentatet og når sitt høydepunkt i en samlet feiring av de tre sakramentene dåp, ferming og eukaristi. I de orientalske riter begynner den kristne innvielse av barn med dåpen, som umiddelbart påfølges av ferming og eukaristi, mens den i den romerske ritus følges av mange års katekese og avsluttes senere med ferming og eukaristi som kroner innvielsen.

Feiringen som innvielse i mysteriene (mystagogi)

25. Meningen med dåpens sakrament og den nåde det formidler, gis tydelig til kjenne i de riter den feires ved. Ved oppmerksomt å følge med i den liturgiske feirings handlinger og ord innføres de troende i de rikdommer dette sakramentet betegner og virkeliggjør i hver enkelt nydøpt.

26. Signingen med korsets tegn på begynnelsen av feiringen merker den som skal tilhøre Kristus, med Kristi tegn, og viser til gjenløsningens nåde Kristus vant oss ved sitt kors.

27. Forkynnelsen av Guds Ord opplyser med den åpenbarte sannhets lys dåpskandidatene og forsamlingen og vekker det troens gjensvar som er uløselig knyttet til dåpen. Dåpen er nemlig på en særlig måte "troens sakrament", siden den utgjør den sakramentale inngang til troens liv.

28. Siden dåpen betyr å bli satt fri fra synden og syndens opphavsmann, djevelen, uttales det én (eller flere) eksorsismer over dåpskandidaten. Han eller hun salves med katekumenolje, eller den forrettende foretar en håndspåleggelse, og kandidaten avsverger uttrykkelig Satan. Etter slik å ha blitt forberedt er vedkommende i stand til å bekjenne den Kirkens tro dåpen "betror" ham eller henne til.

29. Deretter blir døpevannet vigslet ved en epiklesebønn (enten under selve seremonien eller påskenatt). Kirken ber Gud om at Den Hellige Ånds kraft ved Sønnen må stige ned i vannet, slik at de som blir døpt i det, blir "født av vann og Ånd" (Joh 3, 5).

30. Deretter følger den vesentlige sakramentale ritus, nemlig selve dåpen i egentlig forstand, som betegner og virkeliggjør død for synden og inngang til Den Hellige Treenighets liv gjennom likedannelse med Kristi påskemysterium. Dåpen utføres mest meningsfullt ved trefoldig neddykking i døpevannet. Men siden antikken har den også kunnet meddeles ved å øse vann tre ganger over kandidatens hode.

31. I den latinske Kirke ledsages denne trefoldige overøsingen av følgende ord fra den som forretter: "N., jeg døper deg i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn." I de orientalske liturgier sier presten, mens katekumenen vender seg mot øst: "Guds tjener N. døpes i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn." Og ved påkallelsen av hver Person i Den Allerhelligste Treenighet dykker han kandidaten under og løfter ham eller henne opp igjen.

32. Salving med hellig krisma, en velluktende olje som er blitt vigslet av biskopen, er tegn på at Den Hellige Ånd blir gitt den nydøpte. Han eller hun er blitt kristen, det vil si "salvet" med Den Hellige Ånd og innlemmet i Kristus som er salvet til prest, profet og konge.

33. I de orientalske Kirkers liturgi utgjør salvingen etter dåpen krismasjonens sakrament (fermingen). I den romerske liturgi innvarsler den enda en salving med krisma som biskopen kommer til å foreta. Dette er fermingens sakrament som så å si bekrefter og fullbyrder dåpssalvingen.

34. Den hvite drakt symboliserer at den døpte har "ikledd seg Kristus" (Gal 3, 27) og er oppstanden med Kristus. Kjerten som tennes fra påskelyset, betyr at Kristus har opplyst neofytten. I Kristus er de døpte "verdens lys" (Matt 5, 14).

Den nydøpte er nå et Guds Barn i den enbårne Sønn. Han kan be Guds barns bønn, Fader vår.

35. Den første eukaristiske kommunion. Neofytten, som er blitt Guds barn og har iført seg brudekjolen, blir nå sluppet inn til "Lammets bryllupsfest" og får det nye livs føde, Kristi legeme og blod. De orientalske Kirker har bevart en klar bevissthet om enheten i den kristne innvielse ved at de gir den hellige kommunion til alle nydøpte og fermede, selv spedbarn, idet de minnes Herrens ord: "La barna komme til meg, og vis dem ikke bort" (Mark 10, 14). Den latinske kirke, som forbeholder adgangen til den hellige kommunion for dem som har nådd skjels år og alder, gir uttrykk for at dåpen åpner for adgang til eukaristien ved å føre barnet frem foran alteret for å be Fadervår.

36. Feiringen av dåpen avsluttes med en høytidelig velsignelse. Når det dreier seg om dåp av nyfødte, inntar velsignelsen av moren en særlig plass.

Hvem kan motta dåpen?

37. "Ethvert menneske som ennå ikke er blitt døpt, og bare det, er i stand til å motta dåpen".

Voksendåp

38. Helt siden Kirkens begynnelse har dåp av voksne vært det vanligste der hvor Evangeliet nylig er blitt forkynt. Katekumenatet (dåpsforberedelsen) får da en viktig plass. Som innføring i kristen tro og kristent liv skal det forberede på motta Guds gave i dåpen, fermingen og eukaristien.

39. Målet med katekumenatet eller forberedelsen av katekumenene er å la deres omvendelse og tro få tid til å modnes, som svar på Guds inngripen og innenfor rammene av et kirkelig fellesskap. Det dreier seg om "en indføring (...) i hele det kristne liv, hvorved disciplene bliver knyttet til Kristus, deres Mester. Katekumenerne må altså (...) indvies i frelsens mysterium, ved at de opøves i en livsvandel efter evangelierne, og de skal ved en række af hellige riter trinvis indføres i troens og liturgiens liv og i Gudsfolkets kærlighedsfællesskab".

40. Katekumenene "er nemlig allerede forbundet med Kirken, de hører allerede til Kristi hus, og ikke så sjældent lever de allerede et liv i tro, håb og kærlighed"."Kirken omslutter dem allerede (...) med kjærlighet og omsorg som sine egne barn".

Barnedåp

41. Spedbarn fødes med en fallen menneskenatur som bærer flekken fra den opprinnelige synd, og har derfor også behov for å bli gjenfødt i dåpen slik at de kan bli befridd fra mørkemaktene og gå over i Guds barns frihet som alle mennesker er kalt til. Det betingelsesløse i frelsens nåde fremtrer særlig tydelig når det dreier seg om dåp av barn. Kirken og foreldrene ville frata barnet den uvurderlige nåde det er å bli Guds barn dersom de ikke lot det døpe kort tid etter fødselen.

42. Kristne foreldre innser at denne skikken er i samsvar med deres oppgave å oppfostre det liv som Gud har gitt i deres varetekt.

43. Skikken med å døpe spedbarn er en kirkelig skikk som går tilbake til uminnelige tider. Den er uttrykkelig belagt fra det 2. århundre av. Helt fra begynnelsen på apostlenes forkynnelse er det imidlertid svært mulig, når hele "hus" ble døpt, at man da også døpte barna.

Tro og dåp

44. Dåpen er troens sakrament. Men troen trenger de troendes fellesskap. Bare innenfor Kirkens tro kan hver enkelt troende tro. Den tro som er forutsetning for dåpen, er ikke en fullkommen og moden tro, men en ansats som skal utvikle seg. Katekumenen eller hans fadder blir spurt: "Hva søker du i Guds Kirke?" Svar: "Troen."

45. Hos alle døpte, enten de nå er barn eller voksne, må troen vokse etter dåpen. Derfor feirer Kirken hvert år påskenatt fornyelsen av dåpsløftene. Forberedelsen til dåpen fører bare frem til det nye livs terskel. Dåpen er kilden til det nye liv i Kristus som hele kristenlivet veller frem fra.

46. Foreldrenes hjelp er viktig for at dåpens nåde skal kunne utfolde seg. Dette er også gudfars og gudmors oppgave. De må være trygge troende som både kan og vil bistå den nydøpte, barn eller voksen, på veien gjennom kristenmenneskets liv. Deres oppgave er en ekte kirkelig gjerning (officium). Hele det kirkelige fellesskap har sin del av ansvaret for at dåpens nåde utfoldes og bevares.

Hvem kan forrette dåp?

47. De ordentlige forrettere av dåpen er en biskop eller en prest, og, i den latinske Kirke, også en diakon. I nødsfall kan hvem som helst, også en ikke-døpt, døpe, forutsatt at vedkommende benytter seg av treenighetsformularet. Den riktige hensikt som kreves, betyr å ville gjøre det Kirken gjør når den døper. Kirken ser årsaken til at dette er mulig i Guds allmenne frelsesvilje og i dåpens nødvendighet for frelse.

Dåpens nødvendighet

48. Herren selv sier at det er nødvendig å bli døpt for å bli frelst. Han befalte også sine disipler å forkynne Evangeliet for alle folkeslag og å døpe dem. Dåpen er nødvendig til frelse for dem Evangeliet er blitt forkynt for, og som har hatt mulighet for å be om sakramentet. Kirken kjenner intet annet middel enn dåpen for å nå evig salighet. Av den grunn vokter den seg vel for å ta lett på den sendelse den har fått fra Herren, nemlig å la alle de som kan bli døpt, "fødes av vann og Ånd". Gud har bundet frelsen til dåpens sakrament, men selv er Han ikke bundet av sine sakramenter.

49. Til alle tider har Kirken vært overbevist om at de som dør for troen, uten å ha mottatt dåpen, blir døpt ved sin død for og med Kristus. Denne

bloddåpen, på samme måte som lengselsdåpen, bærer dåpens frukter uten å være sakrament.

50. Katekumener som dør før de er blitt døpt, sikres den frelse de ikke har kunnet motta gjennom sakramentet ved sitt uttalte ønske om å motta det, sammen med anger for syndene og nestekjærlighet.

51. "Kristus er død for alle, og til syvende og sist har alle mennesker et felles kall som er guddommelig. Derfor må vi fastholde at Den Hellige Ånd gir alle mulighet for å ta del i påskens mysterium på en måte som Gud vet om". Hvert menneske som er uvitende om Kristi Evangelium og Hans Kirke, og som søker sannheten og gjør Guds vilje slik det kjenner den, kan bli frelst. Man kan gå ut fra at slike mennesker ville ha ønsket dåpen uttrykkelig, dersom de hadde kjent til dens nødvendighet.

52. Når det gjelder barn som døde uten å ha blitt døpt, kan ikke Kirken gjøre annet enn å overgi dem til Guds miskunn, slik den gjør i sitt gravferdsrituale for dem. For Guds store miskunn, Han som vil at alle mennesker skal bli frelst, og Jesu mildhet mot barna som fikk Ham til å si: "La barna komme til meg, og vis dem ikke bort" (Mark 10, 14), gir oss håp om at det finnes en vei til frelse for barn som er døde uten dåp. Desto alvorligere skal man også ta Kirkens oppfordring til ikke å hindre barna i å komme til Kristus ved å ta imot den hellige dåps gave.

Dåpens nåde

53. De ulike virkninger av dåpen symboliseres ved de sansbare elementer den sakramentale handling benytter seg av. Neddykkingen i vann symboliserer død og renselse, men også gjenfødelse og fornyelse. De to viktigste virkningene er renselse fra synder og ny fødsel i Den Hellige Ånd.

Til syndenes forlatelse ...

54. Ved dåpen blir alle synder tilgitt, både den opprinnelige synd og alle personlige synder, samt at all syndestraff blir ettergitt. I dem som er gjenfødt, blir det nemlig ingenting igjen som skulle kunne forhindre dem i å komme inn i Guds rike, hverken Adams synd, personlig synd eller følgene av synd, hvor adskillelse fra Gud er den alvorligste.

55. Visse timelige følger av synden forblir imidlertid i den døpte, slik som lidelse, sykdom, død, eller slik svakhet som livet uvegerlig medfører, som karaktersvikt o.l., og også den hang til synd som Tradisjonen kaller

concupiscientia, eller billedlig, "syndens arnested" (fomes peccati): "Siden den (concupiscientia) er blitt igjen for å bekjempes, kan den ikke skade den som ikke gir den sitt samtykke, og som ved Jesu Kristi nåde mandig strider imot. Ja, "den som har kjempet etter reglene, skal bli kronet" (2 Tim 2, 5)".

"En ny skapning"

56. Dåpen renser ikke bare bort alle synder, den gjør neofytten til "en ny skapning" (2 Kor 5, 17), setter ham i sønns sted hos Gud, en som har fått "del i den guddommelige natur" (2 Pet 1, 4), gjør ham til lem på Kristus og medarving med Ham (Rom 8, 17) og til tempel for Den Hellige Ånd.

57. Den Allerhelligste Treenighet gir den døpte den helliggjørende, den rettferdiggjørende nåde som:

- setter ham i stand til å tro på Gud, håpe på Ham og elske Ham i kraft av "de teologale dyder";
- gir ham å leve og handle etter Den Hellige Ånds innskytelse i kraft av Den Hellige Ånds gaver;
- gir ham å vokse i all god gjerning i kraft av "de moralske dyder".

På denne måten har hele den kristnes overnaturlige livsorganisme sine røtter i den hellige dåp.

Innlemmet i Kirken, Kristi legeme

58. Dåpen gjør oss til lemmer på Kristi legeme. "Vi er jo hverandres lemmer" (Ef 4, 25). Dåpen innlemmer i Kirken. Ut av døpefontene fødes den nye pakts ene Gudsfolk som overstiger alle naturlige og menneskelige grenser, som folk, kulturer, raser og kjønn: "For vi ble alle døpt i én Ånd, til å være ett legeme" (1 Kor 12, 13).

59. De døpte er blitt "levende stener i et åndelig byggverk (...), et hellig presteskap" (1 Pet 2, 5). Ved dåpen får de del i Kristi prestedømme, i Hans sendelse som konge og profet, de er "et utvalgt folk, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som Gud kan kalle sitt eget, og (som) skal forkynne storheten hos ham som har kalt dere fra mørket inn i sitt overveldende lys" (1 Pet 2, 9). Dåpen gir del i de troendes allmenne prestedømme.

60. Etter å ha blitt innlemmet i Kirken tilhører den døpte ikke lenger seg selv (1 Kor 6, 19), men Ham som døde og oppstod for oss. Fra nå av er han kalt til å underordne seg de andre, å tjene dem innenfor Kirkens fellesskap, og å være

"lydig" overfor Kirkens ledere (Hebr 13, 17) og holde dem i stor aktelse og stor kjærlighet. Samtidig som dåpen fører ansvar og forpliktelser med seg, gir den også den døpte rettigheter innenfor Kirken: rett til å motta sakramentene, rett til å næres ved Guds Ord og til å støttes ved Kirkens åndelige botemidler.

61. "Som Guds barn gjennom sin nye fødsel, plikter (de døpte) (...) å bekjenne for menneskene den tro de har mottatt fra Gud gjennom Kirken", og å ta del i Gudsfolkets apostoliske virksomhet og misjon.

Kristen enhets sakramentale bånd

62. Dåpen utgjør grunnlaget for fellesskap mellom alle kristne, også med dem som ennå ikke har fullt fellesskap med Den katolske kirke: "De som tror på Kristus og har mottatt gyldig dåp, settes nemlig dermed inn i et visst fellesskap med Den katolske kirke, om dette enn ikke er fullkomment. (...) de som rettferdiggjøres ved troen i dåpen, (blir) innlemmet i Kristus, og bærer derfor med full rett kristennavnet, på samme tid som de med like god grunn betraktes som brødre i Herren av Den katolske kirkes barn". "Dåpen utgjør altså et mektig sakramentalt enhetsbånd mellom alle dem som er blitt gjenfødt i den".

Et uutslettelig åndelig merke...

63. Den døpte, som innlemmes i Kristus ved dåpen, likedannes med Ham. Dåpen besegler den kristne med et uutslettelig åndelig merke (character) på hans tilhørighet til Kristus. Dette merket utslettes ikke av noen synd, selv om synd hindrer dåpen i å bære frelsens frukter. Dåpen meddeles én gang for alle og kan ikke gjentas.

64. De troende, som ved dåpen innlemmes i Kirken, har tatt imot det sakramentale seglavtrykk ("character") som vigsler dem til kristen gudsdyrkelse. Dåpens innsegl gjør de kristne i stand til og forpliktet til å tjene Gud ved å delta aktivt i Kirkens hellige liturgi og til å utøve sitt dåpsprestedømme ved å vitne ved et hellig levnet og en virksom kjærlighet.

65. "Herrens innsegl" ("dominicus character") er det segl Den Hellige Ånd har merket oss med "i påvente av befrielsens dag" (Ef 4, 30). "Dåpen er nemlig det evige livs innsegl". Den troende som har "bevart seglet" inntil enden, det vil si som er forblitt tro mot sin dåpspakt, kan forlate verden "med troens segl", med sin dåpstro, i påvente av å skue Gud i salighet - selve troens fullbyrdelse - og i håpet om oppstandelsen.

Kort sagt

66. Kristen innvielse skjer gjennom tre sakramenter: dåpen som utgjør begynnelsen på det nye liv; fermingen som bekrefter dåpen; og eukaristien som nærer disippelen med Kristi legeme og blod for at han skal omdannes til Ham.

67. "Dra derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, ved å døpe dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og ved å lære dem å overholde alt det jeg har befalt dere" (Matt 28, 19-20).

68. Dåpen er fødselen til det nye liv i Kristus. Etter Herrens vilje er den nødvendig til frelse, slik Kirken selv er det, og som dåpen fører inn i.

69. Den vesentlige dåpsritus består i å dykke dåpskandidaten ned i vannet, eller i å helle vann over hodet, idet man påkaller Den Allerhelligste Treenighet, det vil si Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd.

70. Dåpens frukt eller dåpens nåde er en mangfoldig virkelighet som innebærer: tilgivelse for den opprinnelige synd og alle personlige synder; fødsel til det nye liv hvor mennesket kommer i barns sted hos Faderen, blir innlemmet i Kristus og blir et tempel for Den Hellige Ånd. Ved dåpen blir den døpte samtidig innlemmet i Kirken, Kristi legeme, og får del i Kristi prestedømme.

71. Dåpen preger inn i sjelen et uutslettelig åndelig merke, et seglavtrykk ("character"), som vigsler den døpte til den kristne religions gudsdyrkelse. På grunn av dette merket kan dåpen ikke gjentas.[212]

72. De som dør for troen, katekumenene og alle mennesker som, drevet av nåden og uten å kjenne Kirken, oppriktig søker Gud og forsøker å gjøre Hans vilje, kan bli frelst, selv om de ikke har tatt imot dåpen.[213]

(Teksten i dette avsnittet er foreløpig justert i henhold til endringer offentliggjort i 1997. Den gamle teksten - fra oversettelsen av 1992-utgaven - er bevart.)

73. Fra de eldste tider av er dåpen blitt meddelt småbarn, for den er en nåde og en gave fra Gud som ikke forutsetter menneskelige fortjenester; barna blir døpt i Kirkens tro. Inngangen til det kristne liv gir adgang til den sanne frihet.

<u>74</u>. Hva de barn angår som dør uten dåp, oppfordrer Kirkens liturgi oss til å ha tillit til Guds miskunn og be for deres frelse.

<u>74</u>. I nødsfall kan hvem som helst døpe, under forutsetning av at vedkommende har til hensikt å gjøre det som Kirken gjør, heller vann over dåpskandidatens hode og sier: "Jeg døper deg i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn."

Påskevigilien

Tredje del – Dåpsliturgien

37. Etter homilien følger dåpsliturgien. Presten går sammen med medhjelperne til døpefonten dersom denne kan sees av de troende. Ellers bringes et kar med vann til koret.
38 [-]. Hvis det er katekumener, blir de nå kalt frem. De kommer, ledsaget av sine faddere, og forestilles for menigheten. Hvis det er små barn, bæres de frem av sine foreldre og faddere.
39 [-]. Dersom det holdes prosesjon til baptisteriet eller til døpefonten, ordnes den alltid slik: Først går en medhjelper som bærer påskelyset, så følger baptisandene sammen med fadderne, deretter medhjelperne, diakonen og presten. Allehelgenslitaniet (nr. 43) synges under prosesjonen. Når litaniene er avsluttet, henvender presten seg til forsamlingen (nr. 40).
40 [38]. Dersom dåpsliturgien finner sted i koret, begynner presten alltid med en henvendelse med følgende eller lignende ord:
Dersom det skal foretas dåp:

Kjære kristne, la oss forene oss i bønn for våre brødre/søstre og be vår allmektige Far ledsage og styrke dem som nå går til gjenfødelsens bad.

Dersom ingen skal døpes, men døpefonten skal velsignes:

Kjære kristne, la oss ydmykt nedkalle den allmektige Gud Faders nåde over denne døpefont, så de som i den skal gjenfødes, blir opptatt blant Guds barn i Kristus.

41 [39]. Allehelgenslitaniet synges av to kantorer, mens alle (på grunn av påsketiden) står oppreist og synger svarene.
Dersom det imidlertid skal holdes en lengre prosesjon til baptisteriet, synges litaniet under prosesjonen. I dette tilfelle blir baptisandene tilkalt på forhånd og deltar i prosesjonen. Påskelyset bæres foran, så følger katekumenene med fadderne, og deretter kommer medhjelperne, diakonen og presten.
42 [40]. Dersom ingen skal døpes og døpefonten ikke skal velsignes, sløyfes litaniet, og velsignelsen av vannet følger umiddelbart (nr. 54).
43 [41]. I Allehelgenslitaniet kan ytterligere noen helgennavn tilføyes, særlig kirkens navnehelgen eller stedets vernehelgen, eller vernehelgener til dem som skal døpes.

Herre, miskunn deg.	Herre, miskunn deg.
Kristus, miskunn deg.	Kristus, miskunn deg.
Herre, miskunn deg.	Herre, miskunn deg.
Hellige Maria, Guds Mor	be for oss.
Hellige Mikael	be for oss.

Guds hellige Engler	be for oss.
Hellige Johannes Døperen	be for oss.
Hellige Josef	be for oss.
Hellige Peter og Paulus	be for oss.
Hellige Andreas	be for oss.
Hellige Johannes	be for oss.
Hellige Maria Magdalena	be for oss.
Hellige Stefan	be for oss.
Hellige Ignatius av Antiokia	be for oss.
Hellige Laurentius	be for oss.
Hellige Perpetua og Felicitas	be for oss
Hellige Agnes	be for oss
Hellige Gregor	be for oss.
Hellige Augustin	be for oss.
Hellige Athanasius	be for oss
Hellige Basilios	be for oss.
Hellige Martin	be for oss.
Hellige Benedikt	be for oss.
Hellige Fransiskus og Dominikus	be for oss.
Hellige Frans (Xaver)	be for oss.
Hellige Johannes Maria (Vianney)	be for oss.
Hellige Katarina (av Siena)	be for oss.
Hellige Teresa av Jesus	be for oss.
Hellige Olav	be for oss.
Hellige Sunniva	be for oss.
Alle Guds hellige menn og kvinner	be for oss.

Vær oss nådig	frels oss, Herre.
Fra alt ondt	frels oss, Herre.
Fra all synd	frels oss, Herre.
Fra evig død	frels oss, Herre.
Ved ditt komme	frels oss, Herre.

Ved din død og oppstandelse	frels oss, Herre.
Ved Den Hellige Ånds komme	frels oss, Herre.

Vi syndere	vi ber deg, bønnhør oss.
(Dersom noen skal døpes:) At du vil gi nytt liv til disse dine utvalgte ved Dåpens nåde	vi ber deg, bønnhør oss.
(Dersom ingen skal døpes:) At du ved din nåde vil helliggjøre denne døpefont til dine barns gjenfødelse	vi ber deg, bønnhør oss.
Jesus, den levende Guds Sønn	vi ber deg, bønnhør oss.

Kristus, hør oss.	Kristus, hør oss.
Kristus, bønnhør oss.	Kristus, bønnhør oss.

Dersom noen skal døpes, ber presten følgende bønn med utstrakte hender:

Allmektige, evige Gud, vær til stede i din store kjærlighets sakramenter, og send barnekårets ånd for å skape ditt nye folk, det som fødes til deg i dåpens bad. La den dåp som her skal finne sted ved vår ringe tjeneste, bli fylt med virkningen av din kraft. Ved Kristus, vår Herre.

℟: Amen.

Velsignelsen av døpevannet

Velsignelsen av dåpsvannet

46 [42]. Deretter velsigner presten dåpsvannet, idet han med utstrakte hender ber følgende bønn:

Allmektige, evige Gud, gjennom din usynlige makt virker du store gjerninger i dine sakramenter. På mangfoldig vis lot du vannet du skapte, innvarsle dåpens nåde.

Da verden ble til, svevet din Ånd over vannene, og allerede da var det din vilje at vannet skulle tjene til vår helliggjørelse.

I syndfloden gav du oss et tegn på vår gjenfødelse, og lot synden gå under og det gode gjenoppstå ved det samme element.

Du lot Abrahams barn gå tørrskodd gjennom Rødehavet for at de, løst fra Faraos åk, skulle være et bilde på de døptes folk.

Du lot din Sønn døpes av Johannes i Jordans vann og bli salvet av Den Hellige Ånd. Da han hang på korset, lot han vann rinne ut sammen med blodet fra sin side, og etter sin oppstandelse bød han disiplene: «Gå ut og lær alle folkeslag, idet dere døper dem i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.»

Se, Herre, til din Kirke og åpne for den dåpens kilde. Måtte dette vann gjennom Den Hellige Ånds kraft formidle Kristi nåde, så mennesket, skapt i ditt bilde, kan befries ved dåpens sakrament fra det gamle menneskets urenheter, og oppstå ved vann og Den Hellige Ånd til sitt nye barnekår.

Og idet han dypper påskelyset i vannet, én eller tre ganger ettersom det passer, fortsetter han:

Herre, la Den Hellige Ånds kraft gjennom Kristus, din Sønn, stige ned i dette vann,

Idet han holder lyset i vannet, fortsetter han:

så alle som blir begravet med Kristus i dåpen til døden,
gjenoppstår til livet med ham, som lever og råder
fra evighet til evighet.

℟: Amen.

47 [43]. Derpå blir lyset tatt opp av vannet, idet menigheten synger denne akklamasjon:

Kilder, lov Herren, pris og opphøy ham i evighet.

48 [44]. Etter velsignelsen av dåpsvannet og menighetens akklamasjon stiller presten, stående, forsakelsesspørsmålene til de voksne og til barnas foreldre og faddere, slik det er bestemt i *Rituale Romanums* respektive ritualer. Dersom salvingen med katekumenolje ikke har funnet sted tidligere, skjer dette nå.

49 [-]. Så spør presten hver av de voksne om deres tro og, dersom det handler om barn, ber han samtidig om å få den tredobbelte trosbekjennelse fra alle foreldre og faddere, slik det er angitt i de respektive ritualer.

Hvor mange blir døpt denne natt, kan det ordnes slik at celebranten, umiddelbart etter svaret fra baptisandene, fadderne og foreldrene, ber om og tar imot fornyelsen av dåpsløftene fra alle som er til stede.

50 [-]. Når utspørringen er avsluttet, døper presten de til dåp utvalgte voksne og barn.

51 [-]. Etter dåpen salver presten barna med krisma. Alle, barn som voksne, blir kledt i hvitt. Så mottar presten eller diakonen påskelyset fra medhjelperens hånd og lysene til de nydøpte blir tent. Effetha-ritusen på barna utelates.

52 [-]. Medmindre tvetningen i dåpen og andre forklarende rituser har funnet sted i koret, går man deretter tilbake til koret i prosesjon i samme rekkefølge som tidligere, og de nydøpte eller deres faddere eller foreldre bærer tent lys. Under prosesjonen synges dåpssangen Jeg så vann eller en annen passende sang (nr. 56).

53 [-]. Dersom voksne har blitt døpt, forretter biskopen – eller dersom han ikke er til stede, presten som har meddelt dåpen – umiddelbart konfirmasjonens sakrament til dem i koret slik det er angitt i *Pontificale* eller *Rituale Romanum*.

Velsignelsen av vannet

54 [45]. Dersom ingen skal døpes og døpefonten ikke skal velsignes, leser presten velsignelsen over vannet med følgende bønn:

Kjære kristne, la oss bønnfalle Herren vår Gud om å velsigne denne sin skapning, vannet, som skal stenkes over oss til minne om vår dåp. Han styrke oss, så vi forblir trofaste mot den Ånd vi har mottatt.

Etter en kort pause med bønn i stillhet fortsetter han med utstrakte hender:

Herre, vår Gud, vær hos ditt folk som våker i denne hellige natt, og velsign dette vann mens vi her minnes vår underfulle skapelse og vår enda mer underfulle forløsning. Du har skapt vannet for at det skulle gi marken fruktbarhet og skjenke våre legemer lindring og renhet. Du gjorde det også til et middel for din miskunn: Ved det løste du ditt folks trelldom og slukket dets tørst i ørkenen. Ved det forkynte profetene den nye pakt som du ville slutte med menneskene, og ved vannet, som Kristus helliget i Jordan, fornyet du vår falne natur i gjenfødelsens bad. La derfor dette vann være et minne for oss om den dåp vi har mottatt, og la oss glede oss med våre brødre og søstre som er blitt døpt i denne påske. Ved Kristus, vår Herre.

℟: Amen.

Fornyelse av dåpsløftene

55 [46]. Etter dåpen (og eventuelt konfirmasjonen) eller – dersom dette ikke har funnet sted – etter velsignelsen av vannet står alle med tente lys i hendene og fornyer dåpspakten (trosløftene ved dåpen) sammen med baptisandene, medmindre dette allerede har funnet sted, (jf. nr. 48). Presten henvender seg til de troende med følgende eller lignende ord:

Kjære kristne, ved påskens mysterium er vi i dåpen blitt begravet med Kristus, for at vi skal vandre med ham i et nytt liv. La oss derfor nå da vi har avsluttet fasten, fornye vår hellige dåpspakt. Ved den har vi engang gitt avkall på Satan og hans verk, og vi har lovet å tjene Gud i den hellige katolske Kirke.

Derfor spør jeg dere:

Presten: Forsaker dere Djevelen?
Alle: Ja.
Presten: Og alle hans gjerninger?
Alle: Ja.
Presten: Og all hans prakt?
Alle: Ja.

Eller:

Presten: Forsaker dere synden, så dere kan leve i Guds barns frihet?
Alle: Ja.
Presten: Forsaker dere det ondes fristelser, så synden ikke skal få makt over dere?
Alle: Ja.
Presten: Forsaker dere Djevelen, syndens opphavsmann og fyrste?
Alle: Ja.

Dersom situasjonen tilsier det, kan dette andre formular tillempes av bispekonferansene i henhold til stedlige omstendigheter.
Så fortsetter presten:

Presten: Tror dere på Gud Fader, den Allmektige, himmelens og jordens skaper?

Alle: Ja, jeg tror.

Presten: Tror dere på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble født av Jomfru Maria, led og ble gravlagt, oppstod fra de døde og sitter ved Faderens høyre hånd?

Alle: Ja, jeg tror.

Presten: Tror dere på Den Hellige Ånd, den hellige katolske Kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, kjødets oppstandelse og det evige liv?

Alle: Ja, jeg tror.

Og presten avslutter:

Gud Herren, den allmektige, vår Herres Jesu Kristi Far, som lot oss fødes pånytt av vann og Den Hellige Ånd, og gav oss syndenes forlatelse, verne oss med sin nåde i Jesus Kristus, vår Herre, til det evige liv.

Alle: Amen.

56 [47]. Presten stenker vievann over menigheten mens alle synger antifonen:

Jeg så vann velle frem fra templet,
fra dets høyre side, halleluja,
og alle som dette vann nådde frem til,
er blitt frelst og skal si: halleluja, halleluja.

eller en annen sang som handler om dåpen.
57 [48]. I mellomtiden blir de nydøpte ført til sin plass blant de troende. Dersom velsignelsen av dåpsvannet ikke har funnet sted i baptisteriet, bærer diakonen og medhjelperne ærbødig fatet med vann til døpefonten.

Dersom døpefonten ikke er blitt velsignet, blir det vann som er velsignet, satt på et høvelig sted.

58 [49]. Etter stenkingen med vievann går presten til sin stol, hvor han leder den universelle forbønn, som de nydøpte tar del i for første gang. Credo utelates.

RITUAL FOR DÅP AV ETT BARN INNENFOR MESSEN

https://liturgikommisjonen.katolsk.no/arkiv/Dapsritualet_kap_3.pdf

